

KONKURENCES PADOME

Blaumaņa ielā 5a, Rīgā, LV-1011 ♦ Tālrunis 7282865 ♦ Fakss 7242141

L Ē M U M S

Rīgā

Nr. 126

(Prot. Nr.55.4.§)

2007.gada 3.oktobrī

**Par pārkāpuma konstatēšanu,
tiesiskā pienākuma un naudas soda uzlikšanu**

Lieta Nr. 3425/07/06/2

**„Par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1. un 5.punkta iespējamo pārkāpumu
SIA „Machinery Latvia”, SIA „A.I.K. komunikācijas”, SIA „Komponents L” darbībās”**

28.12.2006. Konkurences padome saņēma valsts aģentūras „Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras” (turpmāk – LIAA) 22.12.2006. iesniegumu Nr.1.1.-15/1527 par iespējamo Konkurences likuma pārkāpumu, kas balstīts uz SIA „IRT” iesniegumu.

04.01.2007. Konkurences padome, savukārt, saņēma SIA „IRT” 03.01.2007. iesniegumu Nr. 03/9-02 „Par pārkāpumiem SIA „Preco” rīkotajā publiskajā iepirkumu konkursā”.

Minētajos iesniegumos ietvertās norādes, par iespējamu Konkurences likuma 11. panta pirmās daļas pārkāpumu:

- 1) SIA „Machinery Latvia”, SIA „A.I.K. komunikācijas”, SIA „Komponents L” piedāvāto iekārtu parametri dabā atšķiroties no piedāvājumos norādītajiem un no Konkursa piedāvājumā norādītajām tehniskajām prasībām. Pastāv bažas par to, vai Konkursa dalībnieku – SIA „Machinery Latvia”, SIA „A.I.K. komunikācijas”, SIA „Komponents L” - iesniegtie Konkursa piedāvājumi patiešām ir sagatavoti ar mērķi uzvarēt Konkursā;
- 2) SIA „Machinery Latvia”, SIA „A.I.K. komunikācijas”, SIA „Komponents L” esot pārkāpuši SIA „IRT” ekskluzīvās konkrētā ražotāja pārstāvja tiesības Latvijā;
- 3) SIA „Machinery Latvia” savas pārstāvniecības tiesības ir piešķīrusi diviem citiem iepirkuma procedūras dalībniekiem, lai tie spētu piedāvāt izsludinātajā iepirkuma procedūrā norādītās iekārtas. Fakts, ka viena piegādātāja pārstāvētās iekārtas konkurē viena konkursa ietvaros, norādot uz iespējamu saistību starp šiem piegādātājiem;
- 4) daļai no Konkursa dalībniekiem komercdarbība nav saistīta ar metāla apstrādes iekārtu tirdzniecību.

Konkurences padome 25.01.2007., pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 1.punktu, 22.panta 1.punktu un 23.panta trešo daļu, ierosināja lietu Nr.3425/07/06/2, uz valsts aģentūras „Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra” 22.12.2006.

iesnieguma Nr.1.1.-15/1527 pamata „Par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1. un 5.punkta iespējamo pārkāpumu SIA „Machinery Latvia”, SIA „A.I.K. komunikācijas”, SIA „Komponents L” darbībās”.

Savukārt 31.01.2007. Konkurences padome, pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 1.punktu, 22.panta 1.punktu, 23.panta trešo daļu un 26.panta piekto daļu, ierosināja lietu uz SIA „IRT” 03.01.2007. iesnieguma Nr.03-9/02 pamata „Par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.un 5.punkta iespējamo pārkāpumu SIA „Machinery Latvia”, SIA „A.I.K. komunikācijas”, SIA „Komponents L” darbībās”. Vienlaicīgi Konkurences padome pieņēma lēmumu apvienot abas šīs lietas vienā lietvedībā.

Konkurences padome 2007.gada 25. jūlijā, pamatojoties uz Konkurences likuma 27.panta otro daļu, pieņēma lēmumu (protokola Nr.42, 3.§) pagarināt lēmuma pieņemšanas termiņu lietā Nr. Nr.3425/07/06/2 „Par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1. un 5.punkta iespējamo pārkāpumu SIA „Machinery Latvia”, SIA „A.I.K. komunikācijas”, SIA „Komponents L” darbībās” uz laiku līdz 2007.gada 31.augustam.

Saskaņā ar Konkurences likuma 26.panta sesto un septīto daļu 31.07.2007. ar vēstulēm Nr. 1778, Nr. 1778 un 7.08.2007. ar vēstulēm Nr.1868, Nr.1869, Nr.1870 Konkurences padome paziņoja procesa dalībniekiem par lēmuma pieņemšanai nepieciešamo faktu konstatēšanu un procesa dalībnieki tika aicināti iepazīties ar lietas materiāliem.

Konkurences padome 2007.gada 21.augustā saņēma SIA „Machinery Latvia” lūgumu atļaut sagatavot rakstiskus skaidrojumus līdz 2007.gada 1.septembrim.

Konkurences padome 2007.gada 29.augustā, pamatojoties uz Konkurences likuma 27.panta otro daļu, pieņēma lēmumu (protokola N 48., 3.§) pagarināt lēmuma pieņemšanas termiņu lietā Nr. Nr.3425/07/06/2 „Par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1. un 5.punkta iespējamo pārkāpumu SIA „Machinery Latvia”, SIA „A.I.K. komunikācijas”, SIA „Komponents L” darbībās” uz laiku līdz 2007.gada 3.oktobrim.

Konkurences padome 2007.gada 4.septembrī saņēma SIA „Machinery Latvia” paskaidrojumus. No citiem procesa dalībniekiem viedokļi par lietā konstatētajiem faktiem netika saņemti.

SIA “Machinery Latvia” ir reģistrēta komercreģistrā, reģistrācijas nr. 4000341391. Juridiskā adrese: Katlakalna iela 11C, Rīga.

SIA “A.I.K. komunikācijas” ir reģistrēta komercreģistrā, reģistrācijas numurs 40103092342. Juridiskā adrese: Mūkusalas iela 41b, Rīga.

SIA “Komponents L” ir reģistrēta komercreģistrā, reģistrācijas numurs 40003301087. Juridiskā adrese: Tērbatas iela 76, Rīga.

SIA “IRT” ir reģistrēta komercreģistrā, reģistrācijas nr. 40003593308, juridiskā adrese: Aptiekas iela 21, Rīga.

Izvērtējot lietas izpētes gaitā iegūto informāciju, Konkurences padome

konstatēja:

1. Konkrētais tirgus

Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas pārkāpuma tiesiskā sastāva konstatācija ir iespējama tirgus dalībnieku saimnieciskās darbības jomā, t.i. kādā konkrētā tirgū. Konkrētais tirgus Konkurences likuma 1.panta 4.punkta izpratnē ir konkrētās preces tirgus, kas izvērtēts saistībā ar konkrēto ģeogrāfisko tirgu. Atbilstoši Konkurences likuma 1.panta 5.punktam konkrētās preces tirgus – noteiktas preces tirgus, kurā ietverts arī to preču kopums, kuras var aizstāt šo noteikto precī konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū, ņemot vērā pieprasījuma un

piedāvājuma aizstājamības faktoru, preču pazīmes un lietošanas īpašības. Savukārt atbilstoši Konkurences likuma 1.panta 3.punktam konkrētais ģeogrāfiskais tirgus – ģeogrāfiska teritorija, kurā konkurences apstākļi konkrētās preces tirgū ir pietiekami līdzīgi visiem šā tirgus dalībniekiem un tādēļ šo teritoriju var nošķirt no citām teritorijām.

SIA „Preco” organizēja Konkursu metālapstrādes iekārtu piegādei, lai ražotnes izveidošanai piesaistītu Eiropas Savienības struktūrfondu līdzekļus. SIA „Preco” specifikācijā ir norādīts, kādas iekārtas un cik lielā daudzumā ir nepieciešams uzstādīt. Metālapstrādes iekārtas ir aizvietojamas tādā mērā, kas nav pretrunā ar SIA „Preco” tehniskajā specifikācijā norādīto.

Vērtējot produktu – metālapstrādes darbgaldu piegādes aizvietojamību, jāsecina, ka šajā sfērā specializējas daudzas komercsabiedrības. Mašīnbūves un Metālapstrādes Rūpniecības Uzņēmēju mājas lapā : <http://www.masoc.lv> ir publicēta nozares uzņēmumu datu bāze. Šīs sabiedrības piegādā dažādu ražotāju iekārtas, tādējādi no piedāvājuma puses pastāv plašas aizvietojamības iespējas.

Veicot konkrētās preces tirgus definēšanu, Konkurences padome uzskata, ka Konkurences likuma 1.panta 5.punkta izpratnē konkrētā prece ir metālapstrādes iekārtu kopums. Konkrētās preces tirgus sašaurināšana līdz viena konkursa robežām pamatojama arī ar to, ka konkrētajā gadījumā tika izvērtētas tirgus dalībnieku darbības (piedalīšanās konkursos) tikai attiecībā uz konkrēto iepirkuma procedūru.

Tā kā Konkurences likuma 1.panta 5.punkta izpratnē konkrētais tirgus ir metālapstrādes iekārtu kopums saskaņā ar konkursa noteikumiem par kuru tika organizēts Konkurss, tad arī konkrētā ģeogrāfiskā tirgus robežas nevar būt lielākas par tām robežām, kurās tiek nodrošināts Konkurss ģeogrāfiski (sludinājums ievietots valsts pārvaldes iestādes - Iepirkumu uzraudzības biroja mājas lapā, jo Konkurss tika rīkots ar mērķi piesaistīt dalībniekus, kas darbojas Latvijas Republikas teritorijā). Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 3.punktu konkrētais ģeogrāfiskais tirgus lietā ir nosakāms kā Latvijas Republikas teritorija.

Ņemot vērā minēto, Konkurences padome uzskata, ka šajā lietā konkrētais tirgus Konkurences likuma 1.panta 4.punkta izpratnē ir SIA „Preco” Latvijas teritorijā organizētā Konkursa procedūra metālapstrādes iekārtu piegādei, lai ražotnes izveidošanai piesaistītu Eiropas Savienības struktūrfondu līdzekļus.

2. Konkurss

2006.gada 20.martā SIA „Preco” iesniedza LIAA projekta iesniegumu „SIA „Preco” metāla izstrādājumu ražotnes izveidošanai atbilstoši darba drošības prasībām”, lai projekta realizācijā piesaistītu Eiropas Savienības struktūrfondu līdzekļus.

Iepirkuma procedūra ir viens no projekta iesnieguma administratīvajiem vērtēšanas kritērijiem.

Saskaņā ar konkursa iepirkuma dokumentāciju SIA „Preco” Iepirkumu uzraudzības biroja mājas lapā izsludināja atklātu konkursu. Konkurss pirmo reizi tika izsludināts no 2006. gada 23. janvāra līdz 2006. gada 3. februārim. Savus piedāvājumus iesniedza 4 komersanti: SIA „A.I.K. komunikācijas”, SIA „Machinery Latvia”, SIA „Komponents L”, SIA „Sparks A”. Šī konkursa 14.02.2006. iesniegto iekārtu piedāvājumu vērtēšanas ziņojuma 6.lp. norādīts, ka „Pārbaudot visu kompāniju iesniegtos piedāvājumus, pasūtītājs ir secinājis, ka trīs piedāvājumi ir tehniskajām prasībām atbilstoši un viens no piedāvājumiem nav atbilstošs, jo piedāvājumā pretendents nav norādījis, visas tehniskajā specifikācijā norādītās prasības. Par visizdevīgāko piedāvājumu ar tiesībām veikt līguma izpildi tika atzīts SIA „Machinery Latvia”, jo tas iesniedza atbilstošu piedāvājumu par viszemāko cenu”.

Saskaņā ar Konkursa iepirkuma dokumentāciju SIA „Preco” Iepirkumu uzraudzības biroja mājas lapā izsludināja atkārtotu atklātu konkursu (turpmāk-konkurss). Vienīgā informācija, kurā skaidrots, kāpēc rīkots atkārtots Konkurss ir 09.08.2006. SIA „Preco” vēstule LIAA, kurā teikts: „Ir tikusi veikta jauna iepirkuma procedūra projekta mērķa sasniegšanai nepieciešamo tehnoloģisko iekārtu iegādei (...). Šīs iepirkuma procedūras rezultātā iepirkuma cena nav mainījusies.” Konkurss tika izsludināts no 2006.gada 17.jūlija līdz 2006. gada 28. jūlijam. Šī Konkursa priekšmets analogs iepriekšējam konkursam. (SIA „Preco” iekārtu tehniskā specifikācija ir identiska konkursam, kurš tika izsludināts no 2006. gada 23. janvāra līdz 2006. gada 3. februārim.) Savus piedāvājumus Konkursā iesniedza četri pretendenti:

1. SIA “Machinery Latvia”;
2. SIA “A.I.K. komunikācijas”;
3. SIA “Komponents L”;
4. SIA “IRT”.

3. Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1. un 5.punkts nosaka, ka „ir aizliegtas un kopš noslēgšanas brīža spēkā neesošas tirgus dalībnieku vienošanās, kuru mērķis vai sekas ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana Latvijas teritorijā, to skaitā vienošanās par:

1) tiešu vai netiešu cenu vai tarifu noteikšanu jebkādā veida vai to veidošanas noteikumiem, kā arī par tādas informācijas apmaiņu, kura attiecas uz cenām vai realizācijas noteikumiem;

5) piedalīšanos vai nepiedalīšanos konkursos vai izsolēs vai par šīs darbības (bezdarbības) noteikumiem, izņemot gadījumus, kad konkurenti publiski darījuši zināmu kopīgu piedāvājumu un šā piedāvājuma mērķis nav kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci.”

Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 6.punktu konkurence ir pastāvoša vai potenciāla ekonomiskā (saimnieciskā) sāncensība starp diviem vai vairākiem tirgus dalībniekiem konkrētajā tirgū. Sāncensība nenotiek un konkurence ir izslēgta, ja konkurenti saskaņo savus plānus vai dara tos zināmus viens otram. Viens no konkurences pastāvēšanas pamatnosacījumiem - katram tirgus dalībniekam sava komerciālā politika ir jānosaka neatkarīgi. Šis princips izriet no Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas. Minētais gan neaizliedz tirgus dalībniekiem izvērtēt vai paredzēt konkurentu darbības, bet strikti nepieļauj tiešus vai netiešus kontaktus starp tirgus dalībniekiem, kuru mērķis vai sekas ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana.

Ievērojot to, ka Konkurences likuma normas ir saskaņotas ar Eiropas Savienības regulējošiem aktiem, Konkurences padome uzskata par pamatotu atsaukties uz Eiropas Kopienu Tiesas praksē pausto viedokli. Konkurences padomes secinājumu par saskaņoto darbību esamību tirgus dalībnieku darbībās apstiprina Eiropas Komisijas un Eiropas Kopienu Tiesas iedibinātā prakse līdzīgās lietās. 1986.gada 23.aprīļa lēmumā *Polypropylene* lietā Nr.86/398/EEC Eiropas Komisija noteica, ka ”saskaņotas darbības attiecas uz sadarbības veidu starp uzņēmumiem, kuri, nesasniedzot tā saukto īsto vienošanās pakāpi, apzināti aizstāj to ar praktisku sadarbību un tādējādi rada risku konkurencei¹”. Eiropas Kopienu Pirmās instances tiesa savos lēmumos minētās *Polypropylene* lietas sakarā ir atbalstījusi Eiropas Komisijas nostāju (skat., tai skaitā Eiropas Kopienu Pirmās instances tiesas lēmumus sākot ar Nr.T-1/89 līdz Nr.T-5/89). ”Saskaņošanas un sadarbības kritēriji, kurus ir iedibinājusi tiesas judikatūra attiecībā uz saskaņotas darbības jēdzienu, un kuri nekādā gadījumā nenožīmē, ka ir jābūt izstrādātam reālam plānam, ir jāsaprot Līguma nosacījumu, kuri attiecas uz konkurenci, kontekstā tādējādi, ka katram tirgus dalībniekam ir neatkarīgi jānosaka politika, kuru tas

¹ 86/398/EEC: Commission Decision of 23 April 1986 relating to a proceeding under Article 85 of the EEC Treaty (IV/31.149 - Polypropylene), Official Journal L 230, 18.08.1986., 86.punkts;

plāno realizēt tirgū²”. Tāpat Pirmās instances tiesa lietā *Cimenteries CBR SA v Commission* ir noteikusi, ka ”jebkuri tieši vai netieši tāda veida kontakti starp tirgus dalībniekiem, kuri atklāj konkurentam darbības, kuras tie ir nolēmuši vai plāno veikt tirgū, kur šādu kontaktu mērķis vai sekas ir radīt tādus konkurences apstākļus, kuri neatbilst konkrētā tirgus normālajiem apstākļiem ir uzskatāmi par saskaņotu darbību³”. Pirmās instances tiesa lietā *Cimenteries CBR SA v Commission* ir noteikusi, ka ”lai pierādītu saskaņotu darbību eksistenci, nav nepieciešams, ka konkurents ir formāli apņēmis, attiecībā uz vienu vai dažiem citiem [konkurentiem] rīkoties zināmā veidā vai konkurenti ir vienojušies par to turpmāko rīcību tirgū⁴”. Ir pietiekami, ka konkurents ar savu paziņojumu par plānoto rīcību ir izslēdzis vai, vismaz, ir būtiski samazinājis neskaidrību par uzvedību, kuru gaidīt no cita tirgū⁵”. ”Saskaņotas darbības jēdziens ietver sevī divpusēju kontaktu eksistenci. Šis apstāklis izpildās tad, kad viens konkurents atklāj tā nākotnes nodomus vai rīcību citam, kad pēdējais to lūdz vai, vismaz, akceptē šādu informācijas apmaiņu⁶”.

Vienošanās ir arī jebkurā citādā formā panākta un īstenota sadarbība starp konkurentiem, kuras ietvaros notiek apmaiņa ar informāciju par cenām vai to veidošanas noteikumiem, vai attiecībā uz dalību konkursā vai konkursa nosacījumiem, ja šāda darbība pēc sava mērķa ir vērsta uz konkurences mazināšanu starp tiem, t.i. kavēšanu, ierobežošanu vai deformēšanu starp konkurentiem.

Lai tirgus dalībnieku darbībās konstatētu saskaņotu darbību, ir jāizpildās šādiem nosacījumiem:

- 1) starp tirgus dalībniekiem ir jābūt vienprātībai, ar ko apzināti ir aizstāta konkurence;
- 2) saskaņai starp tirgus dalībniekiem nav obligāti jābūt sasniegtai verbāli un to var būt izraisījuši tieši vai netieši kontakti starp tirgus dalībniekiem⁷.

Tirgus dalībnieki neapšaubāmi ir tiesīgi piemēroties tirgus apstākļiem un noteikt preces cenu atbilstoši tās izmaksām, taču ir aizliegti jebkuri kontakti starp tirgus dalībniekiem, kuru mērķis vai sekas ir ietekmēt esošā vai potenciālā konkurenta rīcību tirgū vai atklāt konkurentam savu plānoto rīcību, lai piemērotos tirgus apstākļiem.

No Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 5.punkta izriet, ka konkursam vai izsolei ir noteikts konkurences raksturs. Konkursa vai izsoles dalībnieki ir savā starpā konkurenti, un to mērķis ir uzvarēt brīvā, godīgā un vienlīdzīgā konkurencē.

Publisko iepirkumu likuma 2.panta 2.punkts nosaka, ka šī likuma mērķis t.sk. ir nodrošināt piegādātāju brīvu konkurenci, kā arī vienlīdzīgu un taisnīgu attieksmi pret tiem, likuma 8.panta pirmās daļas 1.punkts paredz atklātu konkursu kā vienu no iepirkuma procedūrām, savukārt likuma 3.pants neparedz šī likuma piemērošanas izņēmumus attiecībā uz konkrēto atklāto Konkursu.

Attiecīgo valsts atbalsta programmu, kuras sakarā tika organizēts Konkurss regulē Ministru kabineta 24.01.2006. noteikumi Nr.79 „Noteikumi par grantu shēmu „Atbalsts komercdarbības infrastruktūras modernizācijai””. Minēto noteikumu 40.punktā ir noteikts, ka iepirkums projekta īstenošanai ir jāveic saskaņā ar normatīvajiem aktiem (Publisko iepirkumu likums, Ministru kabineta 13.07.2004. noteikumi Nr.603 „Noteikumi par iepirkuma procedūrām un to piemērošanas kārtību pasūtītāja finansētiem projektiem” [nav spēkā kopš 01.11.2006.] u.c. normatīvie akti).

² Apvienotās lietas C-40 līdz 48, 50, 54 līdz 56, 111,113, un 114/73 Cooperative Vereniging “Suiker Unie” UA and others v Commission of the European Communities, European Court Reports 1975, 173.punkts;

³ Lietas T-25/95 u.c. Cimenteries CBR SA v Commission of the European Communities, European Court Reports 2000, 1852. punkts.

⁴ Lietas T-25/95 u.c. Cimenteries CBR SA v Commission of the European Communities, European Court Reports 2000, 1852. punkts;

⁵ Turpat;

⁶ Turpat, 1849.punkts.

⁷ Lieta 48/69 ICI v. Commission, [1972] ECR 619, § 64

Līdz ar to atklāts konkurss, kurš, t.sk. tiek organizēts saskaņā ar Publisko iepirkumu likumu un citiem normatīvajiem aktiem, kuri regulē valsts atbalsta piešķiršanu, ir konkurss Konkurences likuma 11.panta 5.punkta izpratnē.

Atbilstoši Konkurences likuma 1.panta 9.punktam SIA „Machinery Latvia”, SIA „Komponents L” un SIA „A.I.K. komunikācijas” ir uzskatāmi par tirgus dalībniekiem, jo tie veic saimniecisko darbību Latvijas teritorijā, un atbilstoši Konkurences likuma 1.panta 7.punktam tie ir uzskatāmi par konkurentiem. Katrs no tiem iesniedza Konkursā atsevišķu piedāvājumu, iepriekš nepublicējot faktu par kopīga piedāvājuma iesniegšanu. Tādējādi minētie tirgus dalībnieki pozicionēja sevi kā atsevišķus pretendentes, kuru mērķis ir uzvarēt Konkursā, konkurējot ar citu pretendentu piedāvājumiem un īstenojot Konkursa objekta realizāciju patstāvīgi.

4. Par aizliegtās vienošanās pazīmēm starp tirgus dalībniekiem liecina konkurentu vienprātīgas, apzinātas un mērķtiecīgas darbības, kas vērstas uz vienotu noteikumu piemērošanu, kopējas rīcības saskaņošanu un konkurences deformēšanu. Lietas izpētes gaitā ir iegūti gan tiešie, gan netiešie pierādījumi, kas liecina par iespējamo vienošanos starp SIA „Machinery Latvia” un SIA „Komponents L”.

4.1. SIA „Machinery Latvia”, SIA „A.I.K. komunikācijas”, SIA „Komponents L”, kuri piedalījās iepriekšējā konkursā, iesniedza līdzīgus piedāvājumus tiem, kurus jau bija iesnieguši iepriekš (kopējā cena, kā arī atsevišķu iekārtu cenas pilnībā sakrīt ar iepriekšējā konkursā, kurš tika izsludināts no 2006. gada 23. janvāra, piedāvāto). Minēto apliecina SIA „Machinery Latvia” 2006.gada 1.februāra piedāvājums Nr.RK 64/05, SIA „Machinery Latvia” 2006.gada 21. jūlija piedāvājums Nr.RK 26/06, SIA „Komponents L” 2006.gada 3. februāra piedāvājums Nr.2-11/06, SIA „Komponents L” 2006. gada 27. jūlija piedāvājums Nr. 27-7/06, SIA „A.I.K.komunikācijas” 2006.gada 2.februāra komercpiedāvājums Nr.152, SIA „A.I.K.komunikācijas” 2006.gada 24. jūlija komercpiedāvājums Nr.278.

Konkursā iesniegto iekārtu piedāvājumu vērtēšanas ziņojuma 5.lp. norādīts, ka „pārbaudot visu kompāniju iesniegtos piedāvājumus, pasūtītājs ir secinājis, ka trīs piedāvājumi ir tehniskajām prasībām atbilstoši, bet ceturtais piedāvājums – SIA „IRT” piedāvājums - nav atbilstošs, jo neatbilst visām tehniskajā specifikācijā norādītajām prasībām. No atbilstošajiem piedāvājumiem, ņemot vērā, ka cenu veidošanas rādītāji bija iekārtu cena, iekārtu piegādes, uzstādīšanas un apkalpojošā personāla instruktāžas izmaksas, par visizdevīgāko piedāvājumu ar tiesībām veikt līguma izpildi tika atzīts SIA „Machinery Latvia”, jo tas iesniedza atbilstošu piedāvājumu par viszemāko cenu LVL 699 289,98 (EUR 995 000)”.

Kā netiešs pierādījums lietā ir uzskatāms, ka SIA „A.I.K. komunikācijas” un SIA „Komponents L” darbības liecina, ka šo komercsabiedrību mērķis nebija uzvarēt Konkursā, jo zaudējot pirmajā iepirkuma procedūrā, uz otro izsludināto Konkursu tās savu piedāvājuma gala cenu nemainīja.

4.2. Kā būtisks pierādījums ir atzīstama konstatētā tiešu kontaktu esamība starp SIA „Machinery Latvia” un SIA „Komponents L” e-sarakstes formā, kas pierāda aizliegtas vienošanās pastāvēšanu starp SIA „Machinery Latvia” un SIA „Komponents L”.

12.03.2007. tika veikts apmeklējums SIA „Machinery Latvia” faktiskajā atrašanās vietā – Rīgā, Katlakalna ielā 11c. Apmeklējuma laikā SIA „Machinery Latvia” tika iegūti pierādījumi, kas liecina, ka starp SIA „Machinery Latvia” un SIA „Komponents L” ir bijusi vienošanās par piedalīšanos SIA „Preco” izsludinātajā iepirkumu Konkursā.

12.03.2007. apmeklējumā iegūtās datorizdrukas liecina, ka starp SIA „Machinery Latvia” darbinieku R.Krēmeru un SIA „Komponents L” valdes locekli L.Zadeiku ir notikusi

e-sarakste. R.Krēmers ir nosūtījis sagatavotu tehnisko specifikāciju (pielikumā) L.Zadeikai un e-vēstulē arī norādīts: „*Labdien Lilita, atsaucoties uz mūsu vakardienas telefona sarunu, nosūtu jums 1 failu ar piedāvājumu (6 lapas). Jūsu firmas veidlapas vajadzētu uzlikt (pirmo) un 6.(pēdējo) lapas, zīmogs un paraksts uz 5. un 6. lapas. Mums vajadzētu to 2 oriģinālos eksemplāros. Patiesā cieņā, Ritvars Krēmers*”. E-vēstule nosūtīta 27.07.2006. plkst.13:48 uz adresi: (*) 27.07.2006. plkst. 15:10 nosūtīta otra e-vēstule ar šādu saturu: „*Sveiki vēlreiz, ceru ka vēl neesi ķērusies pie mūsu piedāvājuma, jo iepriekšējā meilā pievienoju neīsto piedāvājuma failu. Tās darbības, kuras aprakstīju iepriekš, vajadzētu darīt ar šo pievienoto failu. Atšķirības ar iepriekšējo ir nelielas, tikai 5 lapā ir papildināti piegādes noteikumi. Patiesā cieņā. Ritvars Krēmers*”. Pielikumā nosūtītā specifikācija ir identiska tai, ko SIA „Komponents L” iesniedza SIA „Preco” izsludinātajā Konkursā.

28.07.2006. plkst. 9:38 L.Zadeika nosūtījusi elektroniski atbildes vēstuli uz adresi: (*) „*Labriit! Piedaavaajums ir izdrukāts. Ja nebuusu uz vietas buus gramatvediba. Lilita*”.

12.03.2007. veiktā apmeklējumā laikā SIA „Machinery Latvia” tika iegūti citi e-sarakstes materiāli, kas liecina, ka abu uzņēmumu starpā savstarpēji kontakti pastāvējuši arī iepriekš.

2005.gada 26.maijā 13:26 SIA „Machinery Latvia” darbinieks R.Krēmers ir nosūtījis elektronisku vēstuli SIA „Komponents L” valdes loceklei L.Zadeikai uz adresi (*) ar šādu saturu: „*Labdien Lilita! Atsaucoties uz mūsu sarunu pirms pāris dienām. Mums būs tāds lūgumiņš apstiprināt vienu piedāvājumu iekārtai, kurai ir konkurss un mēs Machinery Latvia esam uzvarējuši, bet mums trūkst vēl viena piedāvājuma. Lūgums pielikumā esošo piedāvājumu uzlikt uz Jūsu veidlapas un apzīmogat. Jau iepriekš pateicos. Patiesā cieņā Ritvars Krēmers Tirdzniecības pārstāvis Metālapstrādes darba galdu nodaļa SIA „Machinery Latvia” Katlakalna iela 11 c, Rīga, LV-1073 (*) <http://www.machinery.lv>*”.

2005.gada 26.maijā plkst.: 14.01 (Thyrsday, May 26, 2005 2:01 PM) L.Zadeika uz adresi: (*) nosūta atbildes vēstuli: „*Labdien! Parakstīju un atstāju graamatvedībā. Lilita*”.

Ritvars Krēmers 2005.gada 26.maijā plkst.: 16.25 nosūta vēl vienu vēstuli L.Zadeikai uz adresi: (*) „*Liels paldies. Riit no riita buus pakalj muusu sekretaarite. Un suutisim muusu direktoru Kasparu ar konfekteem ciemos pie Jums. Patiesā cieņā, Ritvars Krēmers SIA „Machinery Latvia*”.

4.3. Par neprecizitātēm tehniskajās specifikācijās

SIA „IRT” iesniegumā norādīts, ka citu piegādātāju (konkurentu) piedāvāto iekārtu parametri dabā atšķiras no piedāvājumos norādītajiem. Konkurences padome ir veikusi minētās informācijas pārbaudi attiecīgajās mājas lapās. Pārbaudot SIA „IRT” iesniegumā norādītos SIA „A.I.K.komunikācijas” un SIA „Komponents L” piedāvātos modeļus, konstatētas šādas neprecizitātes.

4.3.1.Hidrauliskā metāla locīšanas prese

SIA „A.I.K. komunikācijas” un SIA „Komponents L” iesniegtajos piedāvājumos ir minēti vienādi, neeksistējoši markas numuri hidrauliskā metāla locīšanas presēm (Farina 150/40, Gladiator 150/40).

SIA „Machinery Latvia”	SIA „A.I.K. Komunikācijas”	SIA „Komponents L”	SIA „IRT”	Piezīmes
Haco Euromaster ERM 36150	3. Vienādas markas Farina PFO 150/40	3. Vienādas markas Gladiator 150/40	Durma AD-S 40175	SIA „A.I.K.komunikācijas” un SIA „Komponents L” piedāvājumos tiek norādīti vienādi neeksistējoši markas numuri hidrauliskā metāla locīšanas presēm, kuras netiek ražotas

4.3.2. Hidrauliskā metāla giljotīna

SIA „Komponents L” piedāvā neprecīza nosaukuma iekārtas darbgalda modeli Ccosi Speed 104. Firma I.M.A.L. ražo divas dažādas giljotīnu sērijas Ccosi un Speed, neviena no I.M.A.L. ražotām iekārtām nesavieno savā nosaukumā abas sērijas.

4.3.3. Metāla valcēšanas iekārtas

SIA „A.I.K.komunikācijas” piedāvā neprecīza nosaukuma iekārtu Haco 3HRB 203. Firma Haco ražo iekārtu ar nosaukumu 3HBR 203.

SIA „A.I.K.komunikācijas” piedāvā neprecīza nosaukuma iekārtu Haco 3HRB 204. Firma Haco ražo iekārtu ar nosaukumu 3HBR 204.

SIA „Komponents L” piedāvā neprecīza nosaukuma iekārtu Jasenkovo XZC 2000/3. Tiek ražota metāla valcēšanas iekārta ar nosaukumu JESAN KOVO XZC 2000/3.

SIA „Komponents L” piedāvā neprecīza nosaukuma iekārtu Jasenkovo XZC 2000/4. Tiek ražota metāla valcēšanas iekārta ar nosaukumu JESAN KOVO XZC 2000/4.

4.3.4. Cauruļu atvalcēšanas iekārta

SIA „Komponents L” piedāvā neprecīza nosaukuma iekārtu Jasenkovo XBC 400. Tiek ražota metāla atvalcēšanas iekārta JESAN KOVO XBC 400.

4.3.5. Cauruļu locīšanas iekārta

SIA „A.I.K.komunikācijas” piedāvā iekārtas modeli Knuth KDB 76 P. Šāds modelis neeksistē.

Minētie fakti liecina, ka SIA „A.I.K. komunikācijas”, SIA „Komponents L” piedāvājumi ir sastādīti neprecīzi, nepārlicinoties par attiecīgo nosaukumu un marķu pareizību. Līdz ar to var izdarīt secinājumu, ka SIA „A.I.K. komunikācijas”, SIA „Komponents L” piedāvājumi tika sagatavoti tikai formālai dalībai Konkursā.

Savukārt SIA „Machinery Latvia” piedāvājums ir ticis sagatavots bez kļūdām.

4.4. 21.03.2007. tika iegūta informācija (sarunu protokols) no SIA „A.I.K. komunikācijas” tirdzniecības direktora J.R. Viņš informēja, ka par Konkursu uzzinājis no Iepirkumu uzraudzības biroja mājas lapas. Sazinoties ar SIA „Preco” tika iegūta Konkursa specifikācija. J.R. informēja, ka SIA „A.I.K. komunikācijas” ilgstoši sadarbojas ar vairumtirgotāju SIA „Machinery Latvia”. Starp abām komercsabiedrībām ir ilgstoša sadarbība, kā arī vienošanās par savstarpēji izdevīgu atlaižu politiku. J.R. informēja, ka viņi aizsūtījuši SIA „Machinery Latvia” SIA „Preco” tehnisko specifikāciju un lūguši SIA „Machinery Latvia” sastādīt piedāvājumu. Piedāvājumu sagatavoja R.Krēmers. J.R. skaidroja, ka minēto piedāvājumu „*pārstrādājām savā stilā, proti, uzlikām savu peļņas procentu. No „Machinery Latvia” saņemtajā specifikācijā mēs mainījām tikai cenu*”. J.R. arī skaidroja, ka firmai ir tehniskā servisa centri, tāpēc startējām Konkursā, bet konkrētus darbgaldus piedāvāja SIA „Machinery Latvia”. Uz jautājumu, vai Jūs zinājāt, ka SIA „Machinery Latvia” arī piedalīsies Konkursā, J.R. skaidroja: „*Pieļāvu, ka viņi startēs arī šajā Konkursā. Es pieļāvu, bet tādu jautājumu es viņiem neuzdevu, jo tādā situācijā mēs būtu konkurenti*”.

07.06.2007. tika iegūta papildus informācija (sarunu protokols) no SIA „Machinery Latvia” valdes locekļa K.Rokena, kurš informēja, ka starp SIA „Machinery Latvia” un SIA „A.I.K. komunikācijas” pastāv ilgstoša dažāda veida sadarbība (instrumentu, celtniecības un metālapstrādes darbgaldu piegādē). K.Rokens norādīja, ka 2006.gada SIA „Preco” izsludinātajos konkursos esam snieguši savu piedāvājumu pēc SIA „A.I.K. komunikācijas” pieprasījuma un, ka SIA „Machinery Latvia” piegādā tieši tādas iekārtas, kādas ir norādītas piedāvājumos.

Tā kā jebkura tirgus dalībnieka pienākums ir realizēt savu saimniecisko darbību neatkarīgi, secināms, ka SIA „A.I.K. komunikācijas”, nosūtot SIA „Preco” piedāvājumu SIA „Machinery Latvia”, ir izslēgusi neskaidrību attiecībā uz savu dalību Konkursā. SIA „A.I.K.komunikācijas” līdz šim nav darbojusies metālapstrādes darbgaldu tirgū un lietā nav apstiprinājuma tam, ka uzņēmums pats būtu spējīgs veikt tiešas piegādes no ražotājiem. Ņemot vērā to, ka SIA „A.I.K.komunikācijas” neto apgrozījums 2006.gadā kopā bija LVL 552 427, kas ir ievērojami mazāka summa nekā kopējā summa SIA „A.I.K. komunikācijas” piedāvājumā EUR 1 008 650, tad nepārliciecināma ir arī komersanta finansiālā kapacitāte, Konkursa uzvaras gadījumā, reāli izpildīt pasūtījumu. Tomēr iegūtā informācija nesatur pietiekamus pierādījumus, lai konstatētu Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 5.punktā ietvertā vienošanās aizlieguma pārkāpumu SIA „A.I.K.komunikācijas” darbībās, jo nav iegūti pierādījumi par piedāvājuma satura un cenu saskaņošanu starp SIA „A.I.K. komunikācijas” un SIA „Machinery Latvia”.

4.5. L.Zadeika savos paskaidrojumos norāda, ka SIA „Komponents L” piedāvājumu Konkursam gatavoja A.P., kurš 2006. gada vasarā bija praksē SIA „Komponents L”. Tomēr, izvērtējusi lietā iegūtos pierādījumus, kas atspoguļoti lēmuma 4.2. punktā, Konkurences padome konstatēja, ka L.Zadeikas teiktais, ka A.P. piedāvājumu sagatavoja patstāvīgi, neatbilst lietā iegūtajiem pierādījumiem. No e-pasta sarakstes redzams, ka L.Zadeika aktīvi piedalījies aizliegtās vienošanās ar SIA „Machinery Latvia” īstenošanā. Papildus Konkurences padome norāda, ka darba devējs ir atbildīgs par darbinieka rīcību. Šādus secinājumus Konkurences padome izdarījusi arī 2005. gada 14. septembra lietā Nr.171/05/10/1.

Tulkojot Konkurences likuma 1. panta 9. punktā noteiktā tirgus dalībnieka jēdzienu kopsakarā ar Konkurences likuma 2. pantā noteikto mērķi, jāsecina, ka nav pieļaujams tāds tirgus dalībnieka termina tulkojums, ka tirgus dalībnieks nav atbildīgs par saviem darbiniekiem, jo tādējādi nebūtu īstenojams Konkurences likuma 2. pants gadījumā, kad iespējama likuma pārkāpējs aizbildinātos, ka būtībā vienošanos ir izdarījuši tikai darbinieki (kuri faktiski ir veikuši attiecīgās tirgus dalībnieka darbības piedāvājumu konkursā sakarā), nevis tirgus dalībnieku pilnvarotās amatpersonas (konkrētajā gadījumā – visas pilnvarotās

amatpersonas kopā). Pie tam šāda interpretācija ir pamatojama ar faktu, ka tirgus dalībnieku atbildīgās amatpersonas zina un tām vajag zināt par tirgus dalībnieka un to darbinieku un amatpersonu rīcību Konkursa ietvaros⁸.

5. Tādējādi no lietā iegūtajiem pierādījumiem ir pamats secināt, ka tieši SIA „Machinery Latvia” rīcībā bija pilnīga vai daļēja informācija par visu (izņemot SIA „IRT”) konkurentu finanšu piedāvājumiem. Trīs no četriem Konkursa pieteikumiem pilnībā vai daļēji sagatavoja SIA „Machinery Latvia”. Līdz ar to no konkurentiem saņemtā informācija ļāva SIA „Machinery Latvia” sagatavot savu piedāvājumu Konkursam tā, lai tas būtu saimnieciski visizdevīgākais. Lietā iegūtie fakti liecina par to, ka SIA „Machinery Latvia” un SIA „Komponents L” bija saskaņojušas savu piedalīšanos Konkursā, vienojoties (ar SIA „Komponents L”), ka Konkursā uzvarēs SIA „Machinery Latvia”.

No iepriekšminētā ir pamats secināt, ka pastāvēja saskaņotas darbības starp SIA „Machinery Latvia” un SIA „Komponents L”, un tās ir uzskatāmas par Konkurences likuma 11. panta pirmās daļas 5. punkta pārkāpumu.

Ar šo vienošanos konkurence Konkursā tika izslēgta un aizstāta ar savstarpēji saskaņotu rīcību. Līdz ar to atzīstams, ka šīs vienošanās mērķis bija konkurences deformēšana. Minētā vienošanās aizlieguma pārkāpuma rezultātā tika deformēta konkurence Konkursā, tādējādi nodarot kaitējumu valstij, jo Konkurss tika organizēts ar mērķi piesaistīt Eiropas Savienības struktūrfondu līdzekļus.

Vienlaicīgi Konkurences padome nav konstatējusi Konkurences likuma 11. panta pirmās daļas 1. punkta pārkāpumu SIA „Machinery Latvia”, SIA „Komponents L” un SIA „A.I.K. Komunikācijas” darbībās, jo Konkurences padome informāciju par cenām skata un vērtē Konkurences likuma 11. panta pirmās daļas 5. punkta sastāva ietvaros. Informācijas apmaiņa ir notikusi viena Konkursa ietvaros, attiecībā uz cenām, kādas Konkursa piedāvājumā (tāpat kā citus konkursa nosacījumus) ir norādījis SIA „Machinery Latvia” attiecībā uz aizliegtu vienošanos ar SIA „Komponents L”.

6. Tirgus dalībnieku paskaidrojumi

31.08.2007. vēstulē Nr.134 SIA „Machinery Latvia” ir sniegusi paskaidrojumus lietā, paskaidrojot, ka SIA „Machinery Latvia” uzvarot konkursā, piegādādot un uzstādot iekārtas nav saņēmusi nekāda veida pretenzijas par iekārtu neatbilstību tehniskajām prasībām.

Vērtējot šo SIA „Machinery Latvia” paskaidrojumu, Konkurences padome uzskata, ka minētajam skaidrojumam nav nozīmes, pierādot Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 5.punkta pārkāpumu. Konkurences padome saņēma SIA „IRT” un LIAA iesniegumus un pārbaudīja tajos minētos faktus. Veicot pārbaudi un noskaidrojot lietas apstākļus, Konkurences padome konstatēja nepilnības (pārrakstīšanās un paviršības kļūdas), kas Konkurences padomes skatījumā liecina par SIA „Komponents L” un SIA „A.I.K.komponents” formālu dalību Konkursā. Apstāklim, ka SIA „Preco” nav pievērsis uzmanību augstākminētajām nepilnībām, lietas izpētē nav nozīmes, jo tas neietekmē lietā pieņemto lēmumu.

SIA „Machinery Latvia” ir norādījusi, ka nav saprotams, kādā veidā SIA „Machinery Latvia” varētu kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci, piedaloties Konkursā.

Vērtējot šo SIA „Machinery Latvia” paskaidrojumu Konkurences padome uzskata, ka nevis dalība konkursā ierobežo konkurenci, bet gan SIA „Machinery Latvia” un SIA „Komponents L” saskaņotās darbības, koordinējot savas darbības Konkursā. Fakts, ka SIA „Komponents L”, iesniedza Konkursam SIA „Machinery Latvia” sagatavoto un elektroniski

⁸ Administratīvās rajona tiesas 25.04.2007. spriedums lietā Nr. A42426505

27.07.2006. nosūtīto tehnisko specifikāciju, liecina, ka SIA „Komponents L” ir apzināti apņēmies rīkoties saskaņoti ar savu konkurentu SIA „Machinery Latvia”.

Minētās saskaņotās darbības mērķis bija likvidēt risku, kas nenovēršami rastos, ja Konkurā nepieteiktos vismaz trīs dalībnieki, (jo konkursa procedūras obligāts nosacījums ir tāds, ka nepieciešami ir vismaz trīs konkursa dalībnieki, pretējā gadījumā konkurss tiek uzskatīts par nenotikušu), kā arī nodrošināt SIA „Machinery Latvia” uzvaru, jo SIA „Komponents L” iesniegtā piedāvājuma cena bija augstākā un nodrošināja SIA „Machinery Latvia” uzvaru. Tādējādi minētās darbības norāda, ka minētie Konkursa dalībnieki ir piedalījušies saskaņotās darbībās, kuru mērķis ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana Latvijas teritorijā.

Konkurences padome uzskata, ka katram tirgus dalībniekam sava komerciālā politika ir jānosaka neatkarīgi. Minētā prasība gan neliedz tirgus dalībnieku tiesības izvērtēt, un paredzēt konkurentu darbības, bet tā strikti nepieļauj tiešus vai netiešus kontaktus starp tirgus dalībniekiem, kuru mērķis vai sekas ir konkurentu rīcības tirgū saskaņošana un ietekmēšana. Šādus secinājumus Konkurences padome izdarījusi arī 2004.gada 20.decembra lēmumā lietā Nr.P/03/06/6⁹.

SIA „Machinery Latvia” ir norādījusi, ka Konkurences padome nav minējusi, kādā veidā un apmērā kaitējums valstij ir nodarīts un nav norādījusi cēloņsakarību starp kaitējuma nodarīšanu un konkrēto rīcību, kas ir obligāts kaitējuma noteikšanas priekšnosacījums.

Konkurence ir tirgus ekonomikas pamatelements, kam ir paredzēta valstiska aizsardzība.

Konkurences likuma 11.panta pirmā daļa nosaka, ka: “Ir aizliegtas un kopš noslēgšanas brīža spēkā neesošas tirgus dalībnieku vienošanās, kuru mērķis vai sekas ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana Latvijas teritorijā”. Pārkāpums radīja sekas konkurencei – pretendenti ar savām darbībām deformēja konkurenci, kā arī nodarījums radīja sekas sabiedrībai, jo Konkurss tika organizēts ar mērķi piesaistīt Eiropas Savienības struktūrfondu līdzekļus. Ir konstatēts gan mērķis, gan sekas SIA „Machinery Latvia” un SIA „Komponents L” darbībās. Šajā lēmumā izklāstītie lietas apstākļi un konstatētie fakti pierāda, ka tirgus dalībnieku mērķis, kontaktējoties pirms dalības konkursā, bija radīt tādas konkurences apstākļus tirgū, kas neatbilst tirgus normāliem apstākļiem (katrs pretendents patstāvīgi izstrādā un iesniedz savu piedāvājumu), t.i., tirgus dalībnieku darbību nodoms bija konkurences ierobežošana, kavēšana un deformēšana. Pie tam, sekas nav jāpierāda, ja ir konstatēts mērķis.

Vērtējot šo SIA „Machinery Latvia” paskaidrojumu Konkurences padome uzskata, ka tirgus dalībnieku negodīgas vienošanās rezultātā ir nodarīts kaitējums tieši konkurencei, jo nenotika godīga sāncensība, netika iesniegti komerciāli neatkarīgi piedāvājumi, neradot iespēju konkurēt ar cenu un kvalitāti.

Konkurences likuma II nodaļā noteikta Konkurences padomes izveidošanas un darbības kārtība, kā arī tās uzdevumi valsts pārvaldē. Konkurences likuma 6.panta pirmās daļas 1.punkts nosaka:

„Konkurences padome uzrauga, kā tiek ievērots tirgus dalībnieku dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas, negodīgas konkurences un vienošanās aizliegums, kas noteikts šajā likumā, citos normatīvajos aktos un starptautiskajos līgumos.”

Tādējādi Konkurences padome darbojas likuma pilnvarojuma ietvaros. Konkrētajā gadījumā atbilstoši savai kompetencei Konkurences padome, izvērtējot saņemtos iesniegumus, ierosināja izpētes lietu Nr. 3425/07/06/2 „Par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1. un 5.punkta iespējamo pārkāpumu SIA „Machinery Latvia”, SIA „A.I.K.

⁹ www.kp.gov.lv

komunikācijas”, SIA „Komponents L” darbības” un veica nepieciešamās izpētes darbības. Konkurences padome, pieņemot lēmumu izpētes lietā, nevar paplašināt likumdevēja noteiktās pilnvaras un noteikt kaitējuma valstij aprēķinu naudas izteiksmē. Konkurences padome izvērtē tikai pārkāpuma mērķi vai sekas un to ietekmi uz konkurenci konkrētajā lietā.

Konkurences padomes iegūtie pierādījumi vispusīgi izklāstīti lēmuma 4.punktā. Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 5. punkta pārkāpuma tiešie pierādījumi par aizliegtu vienošanos tika iegūti 12.03.2007. SIA „Machinery Latvia” apmeklējuma laikā. Iegūtās datorizdrukas liecina, ka starp SIA „Machinery Latvia” darbinieku R.Krēmeru un SIA „Komponents L” valdes locekli L.Zadeiku ir notikusi e-sarakste (vienošanās par saskaņotām darbībām) un informācijas apmaiņa (analīzi skatīt 4.3.apakšpunktā) par vienošanos dalībai Konkursā.

SIA „Machinery Latvia” ir norādījusi, ka „ne Konkurences likums, ne arī Administratīvā procesa likums neparedz tādu pierādījuma veidu kā „netiešais pierādījums”.

Pierādījumus iedala tiešajos un netiešajos pierādījumos. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 149. pantu, pierādījumi administratīvajā lietā ir ziņas par faktiem, uz kuriem pamatoti administratīvā procesa dalībnieku prasījumi un iebildumi, kā arī ziņas par citiem faktiem, kuriem ir nozīme lietas izspriešanā. Netiešo pierādījumu struktūra no tiešajiem pierādījumiem atšķiras galvenokārt ar to, ka meklējamus faktus konstatē nevis tieši ar savu saturu, bet analizējot un grupējot dažādu ar notikumu saistītu blakus apstākļu virknēs, no kurām meklējamus juridiskos faktus var loģiski secināt¹⁰. Netiešo pierādījumu attiecināmību ir atzinis arī AT Senāta Administratīvo lietu departaments savā 2005.gada 7.jūnija spriedumā lietā Nr.SKA-176, norādot uz to, ka „konkrētajā lietā var pastāvēt gan tiešie, gan netiešie pierādījumi. Pēdējā gadījumā jo īpaši aktuāls kļūst jautājums par pierādījumu vērtēšanu kopumā, neizolējot tos, jo vairāki netiešie pierādījumi tikai kopumā sniedz pilnīgu izpratni par lietas faktiskajiem apstākļiem.”¹¹

7. Naudas soda aprēķins

Saskaņā ar Konkurences likuma 12.panta pirmo daļu „Ja Konkurences padome konstatē tirgus dalībnieku darbības šā likuma 11.panta pirmās daļas pārkāpumu, tā pieņem lēmumu par pārkāpumu konstatēšanu, tiesiskā pienākuma un naudas soda uzlikšanu”.

Pamatojoties uz lietderības apsvērumiem, demokrātiskās iekārtas principu, kurš paredz, ka iestāde, piemērojot tiesību normas, apsver, vai privātpersonai nelabvēlīgs administratīvais akts vai faktiskā rīcība ir nepieciešami demokrātiskā sabiedrībā, lai aizsargātu citu privātpersonu tiesības, demokrātisku valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību vai tikumību, un samērīguma principu, kurš paredz, ka labumam, ko sabiedrība iegūst ar ierobežojumiem, kas uzlikti adresātam, ir jābūt lielākam nekā viņu tiesību vai tiesisko interešu ierobežojumam, Konkurences padome secina, ka administratīvā akta izdošana ir nepieciešama, piemērota, vajadzīga un atbilstīga, lai sasniegtu tiesisku mērķi, proti sodītu pārkāpēju par tā veikto pārkāpumu. Saskaņā ar taisnīguma principu, par katru izdarīto pārkāpumu pārkāpējam jāpiemēro samērīgs sods. Turklāt administratīvā akta izdošana un pārkāpēju sodīšana ir nepieciešama, lai atturētu citus tirgus dalībniekus no Konkurences likuma pārkāpšanas. Konkurences padome secina, ka ar citiem līdzekļiem, kas mazākā mērā ierobežotu privātpersonas tiesības, tiesisko mērķi sasniegt nav iespējams.

¹⁰ A.Liede. Kriminālprocess un tiesu pierādījumi., Rīga 1970.g. 306.lp.

¹¹ AT Senāta Administratīvo lietu departamenta 2005.gada 7.jūnija spriedums lietā Nr.SKA-176. Publicēts: Latvijas Vēstnesis, Jurista Vārds; 28.02.2006. Nr.9 (412)

Tā kā aizliegtās vienošanās pārkāpums noticis starp konkurentiem, tad saskaņā ar Konkurences likuma 12.panta trešo daļu Konkurences padome var uzlikt naudas sodu līdz 10 procentiem no to pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma katram, bet ne mazāk kā 500 latu katram.

Lai noteiktu soda naudas apmēru, Konkurences padome izvērtēja pārkāpumu atbilstoši Ministru kabineta 19.10.2004. noteikumiem Nr.862 „Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā minētajiem pārkāpumiem” (turpmāk - Noteikumi).

Saskaņā ar Noteikumu 3.punktu naudas sodu aprēķina procentos no tirgus dalībnieka pēdējā noslēgtā finanšu gada neto apgrozījuma pirms pārkāpuma konstatēšanas dienas. Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 5.punkta pārkāpums SIA „Machinery Latvia”, SIA „Komponents L” darbībās tiek konstatēts 2007.gada oktobrī, tādējādi naudas soda apmērs ir aprēķināms no minēto tirgus dalībnieku neto apgrozījuma 2006.gadā.

Saskaņā ar Noteikumu 13.punktu, nosakot naudas soda apmēru, ņem vērā pārkāpuma smagumu un ilgumu.

Saskaņā ar Noteikumu 14.punktu, nosakot pārkāpuma smaguma pakāpi, ņem vērā:

- pārkāpuma veidu. Saskaņā ar Noteikumu 1.1.punktu vienošanās par piedalīšanos vai nepiedalīšanos konkursos vai izolēs vai par šīs darbības (bezdarbības) noteikumiem ir horizontālā karteļa vienošanās. Atbilstoši Noteikumu 15.punktam šāds pārkāpums ir kvalificējams kā sevišķi smags pārkāpums. Ņemot vērā minēto un saskaņā ar Noteikumu 18.3.punktu, par izdarīto pārkāpumu naudas soda apmērs var būt no 1,5 līdz 7 procentiem no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma.

- pārkāpuma radītās vai iespējamās sekas. Secināms, ka pārkāpums radīja sekas konkurencei – pretendenti ar savām darbībām deformēja konkurenci, kā arī nodarījums radīja sekas sabiedrībai, jo Konkurss tika organizēts ar mērķi piesaistīt Eiropas Savienības struktūrfondu līdzekļus. Ir konstatēts gan mērķis, gan sekas SIA „Machinery Latvia” un SIA „Komponents L” darbībās.

- katra iesaistītā tirgus dalībnieka lomu pārkāpumā. Ņemot vērā to, ka trīs no četriem piedāvājumiem Konkursā gan pilnīgi, gan daļēji sagatavoja SIA „Machinery Latvia”, pie tam uzvarot Konkursā, Konkurences padome secina, ka SIA „Machinery Latvia” ir bijusi aktīva loma konkrētajā pārkāpumā, ko apstiprina arī fakts, ka SIA „Machinery Latvia” ir guvusi labumu no konkrētā pārkāpuma.

Līdz ar to Konkurences padome, ievērojot Konkurences padomes praksi analogiskās lietās, uzskata, ka būtu piemērojams naudas sods SIA „Machinery Latvia” 3 procentu apmērā no 2006. gada neto apgrozījuma, ņemot vērā to, ka SIA „Machinery Latvia” darbojās kā organizators un guva labumu no aizliegtās vienošanās. Konkurences padome secina, ka SIA „Komponents L” būtu uzliekams mazāks naudas sods nekā SIA „Machinery Latvia”, jo SIA „Komponents L” nav guvis labumu no aizliegtas vienošanās. Tāpēc Konkurences padome uzskata, ka SIA „Komponents L” būtu piemērojams naudas sods 1,5 procentu no 2006. gada neto apgrozījuma.

Nosakot sodu, ir jāņem vērā apstākļi, ka Konkurss tika rīkots ar mērķi piesaistīt Eiropas Savienības struktūrfondu līdzekļus.

Nosakot naudas sodu, Konkurences padome ņem vērā faktu, ka Konkurss ir noslēdzies un negatīvās sekas ir iestājušās, tādēļ nav iespējams noteikt tiesisko pienākumu, ar kuru varētu atjaunot stāvokli, kāds bija pirms pārkāpuma.

Ņemot vērā to, ka ir konstatēts viens pārkāpums, kurš noticis Konkursa norises laikā, t.i., laika periodā no 17.07.2006. līdz 28.07.2006., saskaņā ar Noteikumu 19.1.punktu, nav pamata naudas sodu palielināt.

Konkurences padome nekonstatēja, ka lietā pastāv pārkāpēju atbildību pastiprinoši un mīkstinājoši apstākļi atbilstoši Noteikumu 20. un 21. punktam, kas ļautu palielināt vai samazināt naudas soda apmēru.

Saskaņā ar Uzņēmumu reģistra datiem 2006.gadā SIA „Machinery Latvia” neto apgrozījums bija LVL 1 869 966, SIA „Komponents L” neto apgrozījums bija LVL 51 719. 3 procenti no SIA „Machinery Latvia” neto apgrozījuma ir LVL 56 098,98, bet 1,5 procenti no SIA „Komponents L” neto apgrozījuma ir LVL 775,79.

Tomēr Konkurences padome uzskata par pamatotu samazināt naudas sodu SIA „Machinery Latvia”, ievērojot:

1) tiesību normu saprātīgas piemērošanas principu, kurš paredz, ka iestāde, piemērojot tiesību normas, izmanto tiesību normu interpretācijas pamatmetodes, lai sasniegtu taisnīgāko un lietderīgāko rezultātu;

2) samērīguma principu, kurš paredz, ka labumam, ko sabiedrība iegūst ar ierobežojumiem, kas uzlikti adresātam, ir jābūt lielākam nekā viņa tiesību vai tiesisko interešu ierobežojumam. Konkrētajā situācijā Konkurences padome uzskata, ka labums sabiedrības interesēm, var tikt sasniegts ar mazāku naudas soda apmēru, nekā aprēķinātais apmērs, tas ir LVL 56 098,98.

Ņemot vērā minēto, Konkurences padome uzskata, ka naudas soda apmērs SIA „Machinery Latvia” ir jāsamazina līdz 1,5 procentiem no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma.

Ņemot vērā to, ka SIA „Komponents L” valdes locekle L.Zadeika savos 2007.gada 12.marta paskaidrojumos norādīja, ka SIA „Komponents L” pieteikumu Konkursam gatavoja praktikants A.P., kas ir pretrunā ar iegūtajiem pierādījumiem lietā, līdz ar to Konkurences padome uzskata, ka nav pamata samazināt sodu SIA „Komponents L”.

1,5 procenti no SIA „Machinery Latvia” neto apgrozījuma ir LVL 28 049,49, bet 1,5 procenti no SIA „Komponents L” neto apgrozījuma ir LVL 775,79.

Ņemot vērā iepriekš minēto un pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 1. un 3.punktu, 11.panta pirmās daļas 1. un 5.punktu, 12.panta pirmo un trešo daļu, Ministru kabineta 19.10.2004. noteikumu Nr. 862 „Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā minētajiem pārkāpumiem” 1.1., 3., 13., 14., 15., 19.1., 20., 21. punktiem, kā arī Administratīvā procesa likuma 8., 12., 13., 65.un 66.pantu, Konkurences padome

nolēma:

1. Konstatēt Konkurences likuma 11. panta pirmās daļas 5. punkta pārkāpumu SIA „Machinery Latvia” un SIA „Komponents L” darbībā.

2. Uzlikt SIA „Machinery Latvia” naudas sodu LVL 28 049,49 (divdesmit astoņus tūkstošus četrdesmit deviņus latus četrdesmit deviņus santīmus). Uzlikto naudas soda summu 45 dienu laikā no šī lēmuma spēkā stāšanās dienas ieskaitīt valsts budžetā (Valsts kasē Reģ.Nr.90000050138, konta Nr.LV93TREL1060001010900, kods TREL22), norādot šī lēmuma datumu un numuru.

3. Uzlikt SIA „Komponents L” naudas sodu LVL 775,79 (septiņus simtus septiņdesmit piecus latus septiņdesmit deviņus santīmus). Uzlikto naudas soda summu 45 dienu laikā no šī lēmuma spēkā stāšanās dienas ieskaitīt valsts budžetā (Valsts kasē

Reģ.Nr.90000050138, konta Nr.LV93TREL1060001010900, kods TREL22), norādot šī lēmuma datumu un numuru.

4. Uzlikt SIA „Machinery Latvia” pienākumu 10 dienu laikā pēc 2. punktā minētā termiņa notecējuma paziņot Konkurences padomei par uzliktā naudas soda samaksu.

5. Uzlikt SIA „Komponents L” pienākumu 10 dienu laikā pēc 3. punktā minētā termiņa notecējuma paziņot Konkurences padomei par uzliktā naudas soda samaksu.

6. Izbeigt lietu daļā par Konkurences likuma 11. panta pirmās daļas 1. punkta pārkāpumu SIA „Machinery Latvia”, SIA „Komponents L” un SIA „A.I.K.Komunikācijas” darbībās.

7. Izbeigt lietu daļā par Konkurences likuma 11. panta pirmās daļas 5. punkta pārkāpumu SIA „A.I.K.Komunikācijas” darbībās.

Saskaņā ar Konkurences likuma 8. panta otro daļu Konkurences padomes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā viena mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas.

(*) – Ierobežotas pieejamības informācija

Priekšsēdētāja

I.Jaunzeme